

Na podlagi četrtega odstavka 45. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in o jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08 – ZVO-1B, 60/11 in 74/15) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO

o programu sistematičnega pregledovanja delovnega in bivalnega okolja ter ozaveščanja prebivalstva o pomenu ukrepov zmanjšanja navzočnosti naravnih virov sevanj

1. člen

(namen in vsebina uredbe)

(1) Ta uredba določa program, ki je namenjen zagotavljanju varstva pred povečano izpostavljenostjo delavcev in posameznikov iz prebivalstva zaradi naravnih virov ionizirajočih sevanj na območjih in pri dejavnostih, kjer je povečano tveganje zaradi sevanja teh virov. S to uredbo se določajo obseg in pogostost pregledovanja delovnega in bivalnega okolja, ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti in merila za sprejemanje ukrepov.

(2) Območja oziroma dejavnosti iz prejšnjega odstavka so:

1. ravnanje z materiali ali odpadki, ki imajo zaradi svojih lastnosti povečano vsebnost naravnih radionuklidov (v nadaljnjem besedilu: NORM) ali imajo zaradi tehnološke predelave povečano vsebnost naravnih radionuklidov (v nadaljnjem besedilu: TENORM), njihovo skladiščenje ali odlaganje pri dejavnostih iz priloge, ki je sestavni del te uredbe, ter druge dejavnosti, ki vodijo do izpostavljenosti NORM in TENORM,
2. kraške ali druge podzemne jame,
3. rudniki,
4. toplice, kopališča in drugi vodni viri radona,
5. letalski prevozi,
6. druga območja oziroma dejavnosti, kjer so delavci oziroma posamezniki iz prebivalstva izpostavljeni radonu oziroma toronu ter njunim potomcem, sevanju gama ali kakršnikoli drugi izpostavljenosti zaradi naravnih virov v bivalnem okolju in na delovnih mestih.

2. člen

(sistematično pregledovanje)

(1) Sistematično pregledovanje delovnega in bivalnega okolja obsega:

1. meritve hitrosti doz sevanja gama in po potrebi analizo vzrokov za povečane hitrosti doz,
2. meritve koncentracije radona oziroma torona, po potrebi meritve koncentracije njunih razpadnih produktov, ravnotežnega faktorja in drugih parametrov ter analizo vzrokov za povečane koncentracije radona ali torona,
3. meritve koncentracije aktivnosti naravnih radionuklidov v materialih, ki lahko vključujejo NORM ali TENORM, ter po potrebi meritve koncentracije aktivnosti naravnih radionuklidov v površinskih in podzemnih vodah v vplivnem območju dejavnosti, ki vključuje te materiale,
4. meritve kozmičnega sevanja.

(2) Vrsta in obseg meritev iz prejšnjega odstavka se izbereta tako, da se lahko oceni izpostavljenost delavcev ali posameznikov iz prebivalstva in presodi potreba po ukrepih za zmanjšanje izpostavljenosti.

(3) Meritve izvede pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji, ki je za izvajanje teh meritev pridobil pooblastilo po zakonu, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost. Po izvedenih meritvah pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji pripravi poročilo o meritvah z oceno izpostavljenosti delavcev ali posameznikov iz prebivalstva, ki vsebuje predloge za ukrepe varstva pred sevanji za zmanjšanje izpostavljenosti.

(4) Sistematično pregledovanje delovnega in bivalnega okolja se zagotavlja predvsem tam, kjer so naravnim virom izpostavljeni otroci, mladina in druge občutljivejše skupine prebivalcev (npr. bolniki), ter tam, kjer je večja verjetnost, da lahko letne doze zaradi naravnega sevanja presežejo 1 mSv zaradi sevanja gama oziroma kozmičnega sevanja ali 6 mSv zaradi izpostavljenosti radonu in toronu ter njunim potomcem.

(5) Na območjih oziroma pri dejavnostih iz 1. točke drugega odstavka 1. člena te uredbe izvajanje te uredbe zagotavlja Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost.

(6) Na območjih oziroma pri dejavnostih iz 2. do 6. točke drugega odstavka 1. člena te uredbe izvajanje te uredbe zagotavlja Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji.

3. člen

(obseg in pogostost sistematičnega pregledovanja)

(1) Letno se pregleda vsaj 20 objektov, ki so namenjeni izvajanju vzgojno-varstvenega, kulturnega, zdravstvenega ali izobraževalnega programa, in vsaj pet dejavnosti iz priloge te uredbe.

(2) Dodatno se lahko pregledajo tudi drugi objekti oziroma ocenijo doze pri drugih dejavnostih, če je verjetno, da so delavci ali posamezniki iz prebivalstva izpostavljeni povečanemu sevanju zaradi naravnih virov.

(3) Meritve in ocene doz iz prejšnjega člena se prednostno izvajajo v objektih, v katerih je zaradi strukture objekta oziroma sestave tal večja verjetnost za povečano izpostavljenost naravnim virom sevanja, in tam, kjer se lahko pričakuje povečana izpostavljenost zaradi dejavnosti, ki vključujejo naravno prisotne radioaktivne snovi.

4. člen

(ukrepi v primeru povečane izpostavljenosti)

(1) Če se na podlagi meritev in ocene doz ugotovi, da delavci ali posamezniki iz prebivalstva letno prejmejo več kot 1 mSv zaradi sevanja gama oziroma kozmičnega sevanja ali več kot 6 mSv zaradi izpostavljenosti radonu in toronu ter njunim potomcem, je treba izvesti ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti.

(2) Ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti so lahko reorganizacija delovnih nalog in delovnega časa, prezračevanje prostorov, premestitev delavcev ali posameznikov iz prebivalstva v druge prostore, prenehanje uporabe prostorov, v katerih so ljudje najbolj izpostavljeni, in druge dejavnosti, ki pripomorejo k zmanjšanju izpostavljenosti.

(3) Poleg ukrepov iz prejšnjega odstavka se lahko kot ukrep izvedejo tudi gradbeni posegi na objektih, če jih je mogoče izvesti in se oceni, da bodo spremembe zadostno prispevale k zmanjšanju izpostavljenosti, primerljivih rezultatov pa ni mogoče doseči z ukrepi iz prejšnjega odstavka. Če so ukrepi potrebni zaradi vsebnosti NORM in TENORM v gradbenih ali drugih materialih oziroma pri dejavnostih, ki vključujejo take materiale, je ukrepe treba izvesti glede na ugotovljeno radioaktivnost in druge lastnosti materialov.

(4) Izvajalec gradbenih posegov iz prejšnjega odstavka po zaključku del izkaže uspešnost izvedenih ukrepov s kontrolnimi meritvami, ki jih izvede pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji iz tretjega odstavka 2. člena te uredbe. Kontrolne meritve so izvedene v takem obsegu, da se preverita uspešnost in učinkovitost izvedenih ukrepov.

(5) Ukrepe odredi pristojni organ iz petega oziroma šestega odstavka 2. člena te uredbe.

(6) Odrejeni ukrepi so sorazmerni izpostavljenosti in takšni, da se ekonomsko najugodnejše doseže čim učinkovitejše in trajno zmanjšanje izpostavljenosti.

5. člen (sredstva za izvedbo ukrepov)

(1) Izvedbo ukrepov v objektih, namenjenih izvajanju vzgojno-varstvenega, kulturnega, zdravstvenega ali izobraževalnega programa, zagotovi država. Sredstva v skladu z načrtovanimi proračunskimi sredstvi zagotovi ministrstvo, pristojno za osnovno dejavnost, ki ji je objekt namenjen.

(2) Izvedbo ukrepov v objektih, ki niso objekti iz prejšnjega odstavka, zagotovi lastnik objekta.

(3) Če dejavnost vključuje izpostavljenost delavcev naravnim virom sevanja, izvajanje ukrepov zagotovi nosilec dejavnosti.

6. člen (ozaveščanje na področju izpostavljenosti naravnim virom sevanja)

Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji in Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost zagotavljata ozaveščanje delavcev in prebivalstva z organizacijo seminarjev, strokovnih srečanj in delavnic ter z izdajo publikacij o izpostavljenosti naravnim virom sevanja.

7. člen (začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 00725-2/2016
Ljubljana, dne 10. marca 2016
EVA 2015-2711-0042

Vlada Republike Slovenije

Dr. Miroslav Cerar
predsednik